

2.3 Diskusijų klubas. Apie išmintį ir jaunystę

1 uždutis. Perskaitykite rašytojo Vytauto V. Landsbergio knygos „Rudnosiuko istorijos“ ištrauką ir aptarkite, kokios žmogaus savybės yra žaismingai pašiepiamos, koks elgesys, (ne)gebėjimai yra kritikuojami.

Kartą Rudnosiukas, pasiėmęs į rankas „Jaunosios šeimininkės vadovėlį“, stovėjo prie viryklės ir virė pietums manų košę. Tačiau jis buvo visiškai užmiršęs, kad pietums yra pakviestas Ežys, kuris labai nemėgsta vadovėlių. Atėjęs ir pamatęs, kad Rudnosiukas valgyt gamina pagal „Jaunosios šeimininkės“ vadovėlį, Ežys baisiausiai perpyko ir sušuko:

– Prisivirei košės, tai pats ir srėbk! – tai pasakęs, trenkė durimis ir išėjo.

Rudnosiukas sukūčkiojo, palinko prie dubenėlio ir tylėdamas srėbė košę.

O štai kitą kartą Ežys pasikvietė Rudnosiuką pietų, norėdamas susitaikyti bei paplepėti. Pagamino skanius pietus pagal knygutę „Viskas iš obuolių“ ir pakvietė Rudnosiuką. Kai tik šis atėjo, Ežys užvedė kalbą:

– Rudnosiuk, tu nepyk už tą vakarą. Juk žinai, koks aš bjaurus, koks nesusivaldantis ir bevalis.

<...>

– Ne ne ne! – užprotestavo Rudnosiukas. – Tai ne tu, o aš. Čia aš kaltas, jeigu ne aš, viso šito nebūtų atsitikę. Tai mano egoizmas...

– Ką tu, ką tu, – nusistebėjo Ežys, – koks tavo egoizmas! Iš kur! Jeigu ne mano susitaikėliškumas ir skystablauzdiškumas, tau nebūtų reikėję tiek kankintis. Aš apie save tau galiu tokių dalykų pripasakoti...

– Baik, baik! – suriko Rudnosiukas. – Tu esi pats garbingiausias Ežys visoj girioj ir pats protingiausias. Tu – tai ne aš, kuris elgiasi kvailai ir visiškai ne vietoje. Aš daug blogesnis už tave! – šaukė Rudnosiukas. – Ir kvailesnis! Ir baisesnis!

– Tu, už manel!? – suriko Ežys ir sužaibavo akimis. – Kaip tu, būdamas toks nuostabus, geraširdis ir protingas, drįsti apie save tai sakyti!? Kai tu pasakojai, aš aiškiausiai išvydau savo niekšišką sielą...

– Jeigu ne tavo geraširdiškumas, – kalbėjo Rudnosiukas, – pasaulyje jau seniai vaikščiotų tokie niekšai kaip aš..

– O jeigu ne tu, – sušuko Ežys, – aš seniai būčiau nusiritęs į purvą ir dvasinį dugną.

– Tu paklausk, – karštai užginčijo Rudnosiukas, – štai dabar mes ginčijamės, tu tik paklausk, kokie blogi ir bjaurūs mano argumentai, kaip aš nieko nemoku įrodyti. O tavo kalba aiški, logiška...

– Cha cha cha! – nusikvatojo Ežys Rudnosiukui tiesiai į akis. – Mano kalba, matai, aiški, logiška... Tu į savo kalbą pasižiūrėk! Kaip tu vaizdžiai moki pasakyti, kaip poetiškai, nė iš tolo nepalyginsi su mano kaimietišku murmėjimu.

– Vis tiek aš blogesnis, – atsiduso Rudnosiukas.

– Aš, – griežtai užprotestavo Ežys.

– Tu su manim, Ežy, tokiu šlykštyne, nedraugauk!

– Tai tu su manim nedraugauk!

Taip jie ginčijosi, kol išsiaiškino, kad tokių blogų ir netikusių padarų kaip juodu pasaulyje daugiau nėra, ir nutarė draugauti toliau, neieškodami gerų bei protingų draugų, kuriuos ši draugystė tiktai pagadintų.

Vytautas V. Landsbergis „Rudnosiuko istorijos“

2.3 Diskusijų klubas. Apie išmintį ir jaunystę

Skaitydami Vytauto V. Landsbergio vaikiškos istorijos ištrauką, jau supratote, kad rašytojas kelia visai nevaikišką nesuskalbėjimo problemą – dažnai ginčijamasi dėl niekų, jausmingai, nesusivaldant, nepateikiant jokių, arba priešingai, pateikiant labai abejotinus, vien emocijomis grįstus argumentus, todėl pasikalbėjimas virsta žodžių karu. Šioje pamokoje, kalbėdami apie išmintį ir jaunystę, kartu aiškinsimės, kokių argumentų rasti, kad ginčas virstų susikalbėjimu, tai yra **diskusija**, kai yra išklausoma kitų nuomonė, o sava ginama pasitelkus ne dažną „Nes aš taip pasakiau!“, o pavyzdžius iš asmeninės, socialinės, mokslinės, kultūrinės aplinkos.

 2 uždutis. Perskaitykite keletą posakių, nuomonių, patarlių apie jaunus žmones, jaunystę, išmintį ir pažymėkite, kuriems jų norėtumėte prieštarauti (P), o su kuriais sutinkate (S).

Jaunystė – paikystė, vėjų vaikystė.
Lietuvių patarlė

*Jaunos dienos – neprotingos,
Paklydimais gan turtingos,
Neina žingsniais, bet risčia!*
Maironis, kunigas ir poetas

*Ir nebijau aš girioj paklysti,
Jūroj paskęsti, –
Nes man žadėjo žvaigždė jaunystė
Niekad negesti.*
Salomėja Nėris, poetė

Jauni žmonės auga kaip geri vartotojai ir naujos santvarkos tarnai.
Gintautas Mažeikis, filosofas

Jie įsivaizduoja, kad yra ypatingi, išskirtiniai, trokšta garbės ir šlovės ir tiki, kad patys valdo gyvenimą, kuriame nesiruošia vargti ar taikytis su kitų žmonių norais, kitaip sakant, elgiasi kaip žvaigždės.

Simona Aginskaitė, žurnalistė

Visais laikais vyresnieji vieni kitiems guodėsi esą jaunimas ne tokias dainas dainuoja, ne taip rengiasi, kratosi senųjų vertybių. Tokių bėdų aptinkama Egipto papirusuose, graikų filosofų raštuose. Kiekvienoje epochoje ir kultūroje surasite priekaištų – jaunimas nevertina senolių išminties, tačiau, nepaisant viso to, pasaulis kažkaip sukasi ir žmonės gyvena.

Eugenijus Laurinaitis, psichoterapeutas

Jaunystėje norisi viską gauti tuoj pat. Mūsų kultūra skatina spartų gyvenimą – tai greitojo maisto, greitojo vartojimo pasaulis. Tai gali būti aklagatvis dėl labai paprastos priežasties – tikrai vertingų dalykų greitai negalima nei padaryti, nei gauti. Kaip ir išminties – ją tenka ilgai ir kantriai kaupti.

Eugenijus Laurinaitis, psichoterapeutas

2.3 Diskusijų klubas. Apie išmintį ir jaunystę

Juk žmogų puošia ne rūbas, o išmintis.

Petras Venclovas, rašytojas

Jaunumas, girdi, – didžiausias žmogaus pranašumas. O juk jaunas žmogus „pagal apibrėžimą“ yra naivus ir kvailas – jis neturi egzistencinės, intelektinės, skaudžios (kitokios apskritai nebūna) sandūros su pasaulio kietumu patirties, šeimos santykių, atkaklumo, ištikimybės, meilės, bendravimo, disciplinos, meistrystės, erudicijos patirties. Apie visa tai geriausiu atveju jis tik gali perskaityti. Kol visko nepereiname klupdami, klysdami, kol siela netampa randuota – vis dar tebesi kvailys. Šiais laikais žmogus be išminties, be patirties yra padarytas absoliučiu tobulo žmogaus modeliu. Tokia propaganda skleidžiama visais įmanomais žiniasklaidos kanalais ir įsiviešpatauja kvailių visuomenės ideologija.

Arvydas Šliogeris, filosofas

Jaunuoli, džiaukis savo jaunyste! Tegul tavo širdis džiugina tave ir eik, kur tavo širdis traukia ir kur akys mato, bet žinok, kad už viską turėsi atsiskaityti prieš Dievą.

Šventasis Raštas, Mok 11,9

Be mokslo išminčius nebūsi.

Lietuvių patarlė

Jaunesniam žmogui išmintis nėra būdinga ypatybė.

Beatričė Ganusauskaitė, lingvistė

Žinios ir išmintis puošia žmogų.

Lietuvių patarlė

Išmintis turėtų žmoguje kaip kokia saulė spindėti.

Vydūnas, filosofas ir rašytojas

Šita prasme išmintis ir yra ne kas kita kaip žinojimas apie save patį – žmogų.

Juozas Girnius, filosofas

Todėl tikrai išmintingam žmogui jokie liepimai, draudimai ar priminimai nėra reikalingi.

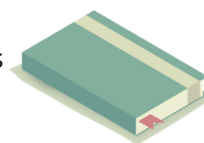
Antikos išmintis

Išmintis nebūtinai turi būti siejama su „Microsoft“ gaminama ateitimi, bet dažnai nurodo į praeitį.

Alvydas Jokubaitis, filosofas

Kuo doresnis žmogus, tuo jis išmintingesnis.

Vydūnas, filosofas ir rašytojas

2.3 Diskusijų klubas. Apie išmintį ir jaunystę

- ! Teiginiai, kuriems prieštaravote, kviečia diskutuoti, išsakyti savo nuomonę, ieškoti argumentų **už** ir **prieš**, tai yra pateikti **argumentus ir kontrargumentus**.

 3 užduotis. Prisiminkite, kas yra diskusija, ir užbaikite sakinį.

Diskùsija (lot. *discussio* – tyrimas, nagrinėjimas), kurio nors klausimo, problemos viešas aptarimas, svarstymas susirinkime, spaudoje; ginčas.

„Visuotinė lietuvių enciklopedija“

Diskùsija – viešas dalyko svarstymas, aptarimas, ginčas.

„Dabartinės lietuvių kalbos žodynas“

Diskùsija – viešas kokio nors dalyko svarstymas, aptarimas, kai aktyviu pokalbiu sprendžiami prieštaravimai siekiant rasti teisingus atsakymus; ginčas, debatai.

„Bendrinės lietuvių kalbos žodynas“

Diskusija yra mandagus _____, kurio tikslas – aiškintis probleminį klausimą, ieškoti bendro _____ ir rasti tinkamus _____.

4 užduotis. Remdamiesi asmenine patirtimi, papildykite patarimus, kaip reikia diskutuoti.

1. Pirmiausia reikia pasirinkti _____ .
2. Antra, numačius temą reikia paieškoti _____ (žiniasklaidoje, TV ir radijo laidose, tinklalaidėse, enciklopedijose, statistikoje, mokslo tyimuose), paklausti tėvų, draugų nuomonės.
3. Trečia, į temą ir problemą reikia pažvelgti ir iš vienos, ir iš _____ pusės – tai padės plačiau suprasti temą, numatyti _____ ir kontrargumentus.
4. Ketvirta, svarbu kalbėti _____, garsiai ir logiškai.
5. Labai svarbu paisyti mandagumo, _____ bendravimo.
6. Svarbu nepereiti prie asmeniškumų, nekritikuoti _____.
7. Svarbu naudoti tik logiškus _____.
8. Faktus reikia _____, svarbu vengti dezinformacijos.
9. Stenkitės nekalbėti per ilgai, paisykite _____ reglamento.
10. Atidžiai išklauskite _____, nepertraukite jo _____.

2.3 Diskusijų klubas. Apie išmintį ir jaunystę

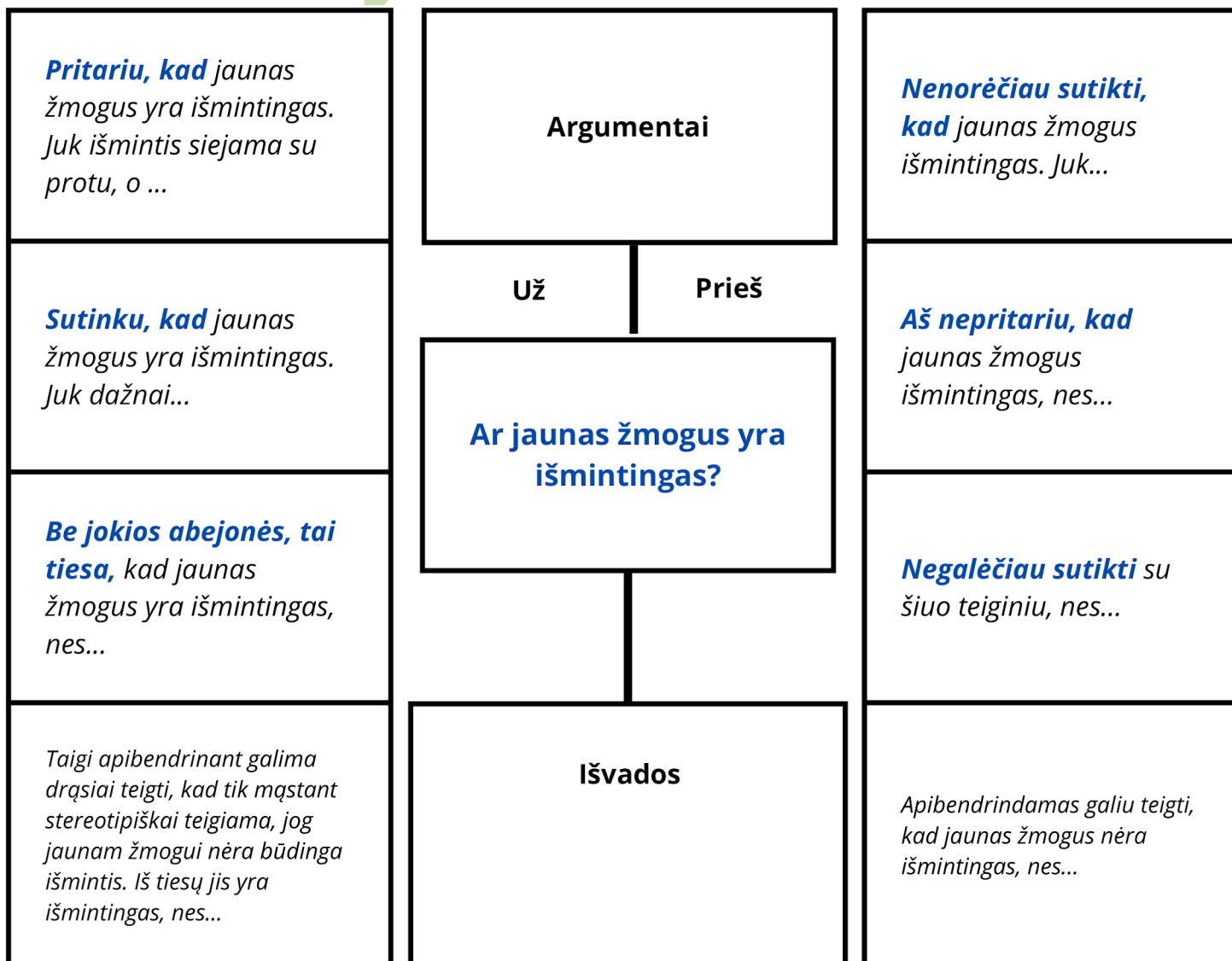
Ruošdamiesi diskusijai apie išmintį ir jaunystę jūsų bendraamžiai susibūrė į Diskusijų klubą ir susiformulavo temą – *Ar jaunas žmogus yra išmintingas?* Pasitelkę „Diskusijų tinklą“ Faustas su Vakare ieškojo **argumentų** (įrodymo, pagrindimo) ir **kontrargumentų** (t. y. priešingų argumentų). Nusprendė, kad remsis **asmeninės aplinkos** (asmeniniai pavyzdžiai ir asmeninė patirtis), **socialinės aplinkos** (visuomenės gyvenimo pavyzdžiai, statistika, TV laidos, visuomeninės akcijos, socialiniai projektai), **mokslinės aplinkos** (istorijos, geografijos, psichologijos, filosofijos) ir **kultūrinės aplinkos** (literatūros, teatro, dailės, muzikos pavyzdžiai) **įrodymais**, tai yra **kontekstais**. Ieškodami pavyzdžių įsitikino, kad asmeniniai argumentai yra mažiausiai svarūs.

Pritardama remsiuosi sportininkės Rūtos Meilutytės, poeto Vytauto Mačernio, dailininkės Akianės Kramarik pavyzdžiais, dar socialiniais projektais, kuriuose dalyvauja jauni žmonės, norintys keisti pasaulį, daryti jį darnesnį.

Pirmiausia pradėsiu nuo to, kas yra išmintis, teigsiu, kad tai su patirtimi įgyjama savybė. Būtinai pacituosiu lietuvių patarlių, Maironį, filosofą Arvydą Šliogerį. Reikia pasitikslinti, nuo kada jaunas žmogus gali būti renkamas į Seimą.

2.3 Diskusijų klubas. Apie išmintį ir jaunystę

4 uždutis. Bendradarbiaudami: 1. Suformuluokite probleminį su išmintimi ir jaunyste susijusį klausimą; 2. Užpildykite „Diskusijų tinklą“ pateikdami bent 2 skirtingus argumentus *už* ir *prieš*; 3. Padiskutuokite apie išmintį bei jaunystę; 4. Baigę diskutuoti, grįžkite prie diskusijos reikalavimų ir pažymėkite, kurių diskusijos reikalavimų laikytis yra sunkiausia. Kodėl?

Diskusijos tinklas

	 Argumentai	
	Už	Prieš
	Išvados	